

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15888

Tarih : 09.01.2026

10/3594

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dijital platformlar aracılığıyla yürütülen moto kuryelik faaliyetinde yaşanan iş kazaları, iş cinayetleri ve yapısal güvencesizlik koşullarının tüm yönleriyle incelenmesi; platform şirketlerinin işveren sorumluluklarının, algoritmik yönetim sistemlerinin ve mevcut mevzuatın işçi sağlığı ve iş güvenliği bakımından yarattığı sonuçların ortaya konulması; alınması gereken yasal ve idari önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Ceylan AKÇA CUPOLO
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

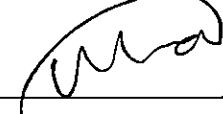
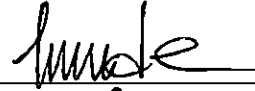
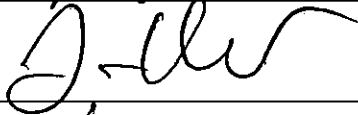
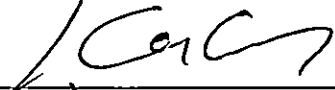
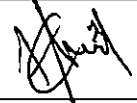
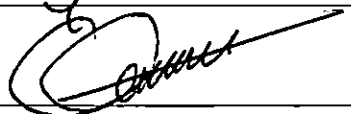
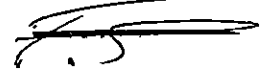
Dijital platformlar aracılığıyla yürütülen moto kuryelik faaliyeti, son yıllarda Türkiye genelinde hızla yaygınlaşmış; özellikle gençler, göçmenler ve güvencesiz istihdam biçimlerine zorlanan emekçiler için başlıca geçim alanlarından biri hâline gelmiştir. Ancak bu büyüme, işçi sağlığı ve iş güvenliğini esas alan kamusal düzenlemelerle desteklenmemiş; aksine moto kuryelik, yüksek risk içeren yapısına rağmen uzun yıllar boyunca mevzuatta “az tehlikeli” ya da belirsiz bir tehlike sınıfı içerisinde değerlendirilmiştir. Bu alandaki mevzuat, 13 Nisan 2025 tarihinde toplanan İşyeri Tehlike Sınıfları Tespit Komisyonu kararıyla kısmen güncellenmiş; moto kuryelik faaliyeti “az tehlikeli işler” sınıfından çıkarılarak “tehlikeli işler” sınıfına alınmıştır. Söz konusu düzenleme, kamu otoritelerinin moto kuryeliğin taşıdığı riskleri resmen kabul etmesi bakımından önemli olmakla birlikte, sahada yaşanan iş kazaları ve ölümler dikkate alındığında yetersiz kalmaktadır. Yoğun trafik içerisinde sürekli hareket hâlinde çalışma, olumsuz hava koşulları, uzun ve düzensiz çalışma saatleri ile dijital platformlar tarafından uygulanan hız ve zaman baskısı, moto kuryeliği fiilen “çok tehlikeli işler” kapsamına sokmaktadır.

Moto kuryeliğin taşıdığı bu yüksek risk, iş cinayetlerine ilişkin verilerle de açık biçimde ortaya konmaktadır. Kurye Hakları Derneği ve İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi (İSİG) tarafından derlenen verilere göre; 2022 yılında en az 58, 2023 yılında en az 68, 2024 yılında en az 63 ve 2025 yılında en az 44 moto kurye çalışırken hayatını kaybetmiştir. Mevcut veriler, büyük ölçüde basın taramaları, saha bildirimleri ve emek örgütlerinin sınırlı imkânlarla yürüttüğü çalışmalar sonucunda elde edilmektedir. Bu durum, gerçek tablonun açıklanan rakamların da üzerinde olabileceğine işaret etmektedir.

Dijital platform şirketleri, moto kuryelerin çalışma temposunu, teslimat sürelerini, performans kriterlerini ve gelir düzeylerini fiilen belirlemelerine rağmen; kuryelerle imzalattıkları tek taraflı sözleşmeler aracılığıyla kendilerini işveren sorumluluğunun dışında tutmaktadır. Bu sözleşmelerde kuryeler sıklıkla “bağımsız çalışan”, “iş ortağı” ya da “kendi hesabına çalışan” olarak tanımlanmakta; buna karşın işin organizasyonu, denetimi ve riskleri bütünüyle kuryelerin üzerine bırakılmaktadır. Fiilî çalışma ilişkisi ile hukuki statü arasındaki bu uyumsuzluk, işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatının uygulanmasını etkisizleştirmekte; denetim ve yaptırım mekanizmalarını işlevsiz hâle getirmektedir.

Bununla bağlantılı olarak, moto kuryelerin çalışma temposunu belirleyen algoritmik yönetim sistemleri, işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından yeni ve özgün bir risk alanı oluşturmaktadır. Hız, zaman ve performans baskısı yaratan bu sistemlerin nasıl çalıştığı, hangi ölçütlere göre kuryeleri zorladığı ve iş kazalarına nasıl etki ettiği hususunda kamusal denetim mekanizmaları bulunmamaktadır. Ayrıca moto kuryeliğe özgü meslek hastalıkları tanımlanmamakta; bu hastalıklar Sosyal Güvenlik Kurumu kayıt sisteminde görünür hâle gelmemektedir. Bu durum hem önleyici politikaların geliştirilmesini hem de kuryelerin sosyal güvenlik haklarına fiilen erişimini engellemektedir.

Tüm bu nedenlerle; moto kuryelik faaliyetinde yaşanan iş kazaları ve iş cinayetlerinin nedenlerinin, dijital platform şirketlerinin hukuki ve fiilî sorumluluklarının, algoritmik yönetim sistemlerinin işçi sağlığı üzerindeki etkilerinin, mevcut mevzuatın ve denetim mekanizmalarının yeterliliğinin kapsamlı biçimde incelenmesi zorunlu hâle gelmiştir. Moto kuryelerin yaşam hakkını ve işçi sağlığını korumaya yönelik kalıcı, etkili ve kapsayıcı düzenlemelerin geliştirilmesi için emek örgütlerinin, meslek kuruluşlarının ve sahadan gelen verilerin sürece dâhil edilmesiyle yürütülecek bir Meclis Araştırması açılması elzemdir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17			
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	